СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 225. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 27. вересня 1930. VOL. XXXVIII. No. 225. Jersey City, N. J., Saturday, September 27, 1930. THREE CENTS.

МОКРІ ГОРОЮ НА РЕПУБЛИКАНСЬКІЙ КОНВЕНЦІЇ

ОЛБАНІ. — При отворенню републиканської стейтової конвенції сконстатовано, що подавляюча більшість делегатів заявиться за знесення прогибіції й передання стейтам контролі над торговлею і продукцією алькоголічними напитками.

Навіть делегати, що походять з сухих округів, побачивши такий зворот проти прогибіції, прилучуються до мокрих.

Тотл буде цілком певно вибраний кандидатом на говернора нюйорського стейту.

МОРО ПОПУЛЯРНИЙ.

ОЛБАНІ. — Коли підчас републиканської конвенції згадали імя президента Гувера, то по салі понеслися оплески, але коли згадали за амбасадора Мора, то ціла галя аж гуділа від оплесків. Кажуть, що це мокрі давали признання Морови за його мужню заяву в справі пробибіції.

БОРОНИТЬ ГУВЕРА.

ОЛБАНІ. — Секретар стейту Стимсон говорив на републиканській конвенції про досягнення Гуверової адміністрації. Він підніс, що Гувер прийшов до влади в часі великої економічної депресії, яка далася відчути не тільки Злученим Державам, але й цілому світови. Всеж таки навіть у тих важких часах Гувер здержав катастрофу, зменшив державні довги і податки, допоміг фармерам заложенням Фармерської Ради, а промислови і робітництву при помочі нової тарифи.

Заразом адміністрація Гувера, говорив далі Стимсон, навязала дружні зносини з державами Латинської Америки, а рівнож причинилася до здержання війни між Росією і Китаєм, користаючи з мирового договору Келога-Бріяна.

ЛІТНІЙ ЧАС МИНУВ.

НЮ ЙОРК. — В неділю, в годині 2-ій рано, кінчиться літній час. Годинники треба посунути одну годину взад. Це відноситься до нюйорського і східних стейтів та до Канади.

ЗАКЛАДАЮТЬСЯ ЗА ВИБІР РУЗВЕЛТА.

НЮ ЙОРК. — Брокерські фірми вже приймають заклади щодо того, хто вийде говернором нюйорського стейту. Демократичний кандидат Рузвелт має найбільші шанси між грачами. На Рузвелта платять ставку 3—1.

ПОТОВКЛИ СТАРОГО ЗАРА АГУ.

НЮ ЙОРК. — Найстаршому чоловікови в світі, Туркови Зарови Адзі, котрий каже, що має 156 літ, приключилася немила пригода. Переходячи через Бродвей, зупинився він на середині вулиці, щоби переждати, поки буде вільне місце на перехід. В тім часі наїхав на нього автомобіль і потовк його так тяжко, що його відвезли непритомного до готелю. Шофер, котрий їхав автомобілем, зник так скоро, що навіть не записали числа автомобілю.

Заро Ага приїхав до Америки, щоб оглянути край та приглянутися, як він каже, американським дівчатам. А як подобається йому, то готов ще раз женитися.

ЗЛІНЧУВАЛИ НІГРА.

ТОМЕСВИЛ (Джорджія). — Товпа вхопила нігра Виллі Кіркленда, літ 20, і повісила його на дереві, а потім привязала до воза й відвезла до міста та залишила тіло перед судом.

Причиною того лінчу мало бути те, що мала девять-літна дівчина зізнала, що Кіркленд гнався за нею, коли вона йшла до школи.

$100,000,000 НА АДВЕРТАЙЗМЕНТ.

НЮ ЙОРК. — „Автдор Адвертайзінг Асосіейшен оф Америка" подає, що в Америці видають річно $100,000,000 на оголошення на дворі, себто по вулицях, парках, полях і т. п. Товариство думає перевести контролю над тими оголошеннями з артистичного боку, бо многі оголошення, які поміщують при дорогах чи по селах, псують красу краєвидів.

КЛЯРА БОВ ВИПРАВДУЄТЬСЯ.

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС. — Відома кінова артистка Кляра Бов відвідала разом зі славним гумористом Вил Роджерсом готель „Невада", в якім гемблюють. Вона приступила до одного зі столів гри і казала собі дати жетони, яких уживають при грі замісць грошей. На покриття дала чотири чеки, які казала кр_ерам виповнити.

Коли вернула до дому, повідомлено її з банку, що представлено до інкасса чек на $14,000. Це була програна артистки. Вона відмовилася заплатити цей довг, виправдуючись тим, що жетони представляють вартість 50 центів, а не $100, як їй пораховано.

Найбільше тим зажурився Вил Роджерс, бо світ довідався, що й він гемблює. Та він каже, що люде не возьмуть йому того за зле, бо йому треба всюди бути.

АМЕРИКАНСЬКА ТЕХНІКА НА УКРАЇНІ.

Большевики радо приймають у себе американську техніку. Тепер вони в харківському чека завели електричне крісло для трачення людей на зразок Америки. Кажуть, що це знаходиться в звязку з загальним пляном індустріялізації, бо трачення людей при помочі електрики обходиться найдешевше та й техніка модерна.

ДВІ ТИСЯЧІ РОЗСТРІЛЯНИХ.

Лише тепер стало відомо, що в звязку з розправою над 45 українськими ученими в ріжних місцях України було арештовано 2,000 Українців, переважно молоді. Большевики обіцяли не розстрілювати тих арештованих, коли головні обвинувачені на чолі з академіком Єфремовим покаються.

Як відомо, обвинувачені покаялись, але всеж большевики післали на заслання багато тисяч Українців та в ріжні часи розстріляли 2,000 арештованих. Терор на Україні не припиняється, а все більше зростає.

УКРАЇНЦІ ОБЄДНУЮТЬСЯ.

В звязку з ріжними передвиборчими махінаціями польського уряду й утисків, які спадають на вибор_ів, українське населення під Польщею виявило активне прагнення до утворення єдиного національного виборчого бльоку. Населення на передвиборчих вічах взиває українські партії УНДО, УСРП і УСДП до утворення спільного виборчого бльоку.

Вся українська преса національного табору підтримує ідею бльоку. Лиш газета „Нове Село", орган українських інжинірів і агрономів, виступає проти бльоку й кличе селянство йти окремою, власною виборчою групою. Та ця газета не має великого політичного впливу серед селян.

ЗІЗД УКРАЇНСЬКИХ ГЕОГРАФІВ.

При Науковому Товаристві ім. Т. Шевченка у Львові відбувся зїзд українських географів. Географи зробили кілька наукових виправ у Галичині.

ПОЛЯКИ РОЗГАНЯЮТЬ УКРАЇНСЬКІ ЗБОРИ.

Дня 9. вересня повітовий комітет УНДО скликав у Теребовлі передвиборчі збори мужів довіря. Збори відбувалися в замкненому помешканні читальні. Підчас зборів місцева поліція вломилася до помешкання й розігнала яких 300 учасників зборів.

АМБІЦІЯ АРТИСТКИ.

У Лінці застрілилась артистка тамошнього театру Марта Сассі. У листі, залишенім на столі, вона пише, що хоч вона, 32-літня артистка, кілька літ грає на сцені, режисер театру дає їй грати тільки другорядні ролі, а першорядні грають артистки молодші від неї. Вона просить матір не гніватися на неї за причину, яку вчинила її дочка самовбивством, але амбіція не позволяє їй грати другі ролі, а без сцени життя нічого не варта. День перед самовбивством М. Сассі грала другорядну ролю у „Веселій вдові" і то без жадного успіху та режисер докоряв їй за те.

ТРАГІЧНИЙ ВИПАДОК У ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

Помер у шпиталі Григорій Федун, член Бр. св. Василія Великого, від. 168 У. Н. Союза. Покійний походив з села Дібринів, повіт Рогатин. Залишив жінку і четверо дітей.

Помер від удару поїзду, який переїжджав пенсилвенійською залізницею дорогою.

Похорон відбудеться в суботу, дня 27 вересня, в 2-гій годині пополудні, з дому жалоби при 350 Summit Avenue.

Н. Пащин.

ЗАГОСТРЕННЯ ТЕРОРУ В СРСР.

Як відомо, в СРСР зникла з обігу розмінна дрібна, срібна монета, т. зв. „більон" у наслідок поглиблювання господарської кризи. Большевики заявили, що це контрреволюціонери намагаються здезорганізувати грошевий ринок у СРСР. За це ДПУ на днях засудило чотирох купців на кару смерти через розстріляння і присуд негайно виконано. Крім того багато осіб, обвинувачених за укривання „більону", засуджено на довголітні вязниці.

СПОСІБ НА КОМУНІСТІВ.

Колись у фейлетонах „Діла" писалося, що добре було б наших комуністів посилати за Збруч, а взамін за них діставати сюди націоналістів з Радянської України. Шведський націоналістичний табор мабуть послухав Галактіона Чіпки і поставив у парляменті справжній внесок, щоб шведський уряд вислав усіх своїх комуністів на 3 роки до СРСР і навіть виплачував їм кошти подорожі та платню на 3 місяці, заки найдуть працю в радянських республиках. Шведські націоналісти переконані, що кожний комуніст, побувши 3 роки під владою большевиків, верне до Швеції вороґом комунізму і в цей спосіб Швеція позбудеться вороxобних елементів.

ВОРОНОВ У МЕКСИКУ.

Професор Воронов приїхав до Мексика, де закупив велику фарму. Там працює він над удосконаленням способу відмолоджування людей.

ЩЕ ВТІКАЮТЬ.

Недалеко села Олехновичі на радянсько-польському кордоні втікло з СРСР пятьох селян, які мали бути арештовані ДПУ за виступи проти колективізації. Вони звернулись до польського уряду з просьбою дозволити їм жити в Польщі.

З САБОТАЖОВИХ МІСТЕРІЙ.

В лісі близько Борислава найдено клунок, в якому було 34 кг. вибухових матеріялів. Польська преса твердить, що ці матеріяли переховувала в лісі УВО для саботажів. У звязку з цим арештовано 28-літнього Степана Марка з Борислава.

ТРУП У СТОДОЛІ.

В Цівеві під Долиною в стодолі найдено повішеного Миколу Комаря. Виявилося, що тут не мається до діла з самогубством, бо на голові Комаря стверджено сліди ударів дрючком, тож очевидно, що Комаря убив якийсь невідомий тип, а потім повісив, щоби це виглядало на самогубство.

ЧЕСЬКІ НАЦІОНАЛІСТИ ДЕМОНСТРУЮТЬ.

Демонстрації проти Німців та Жидів у Чехословаччині не припиняються. Окремі групи чеських націоналістів нападають на німецькі та жидівські склепи й навіть на окремі доми, вибиваючи в них вікна та громлючи майно. Уряд міста Праги видав наказ тимчасово припинити висвітлювання німецьких розмовних картин у кінотеатрах міста. В богатьох випадках демонстрантів розганяла поліція та жандармерія, вживаючи багнетів.

РУМУНІЯ ЗАПРОДУЄ ЗАЛІЗНИЦІ.

Румунське правительство віддало недавно в довшу аренду всі державні телефони американській фірмі Моргана. Тепер в урядових колах почалися розмови про здачу в аренду також і державних залізниць. Уряд уже має на це предложення від американських капіталістів.

ЗНОВ УВО.

„Дзєннік Львовскі" пише, що арештований Микола Гута із Слобідки коло Копичинець признався, що в 1921 р. він з ненависти до Поляків підпалив фільварок Уейського в Юрківці, фільварок Осипа Сімашки, фільварок у Васильківцях та що він хотів утікати до СРСР. Цікаве, що хоч пожежа тих фільварків вибухла в одну ніч, то редактор „Дзєнніка Львовского" вірить, що ці фільварки, віддалені від себе десятки кільометрів, міг підпалити один Микола Гута.

СТАРА МОЛОДА.

Французька преса пише, що на днях мало відбутись вінчання князя Людвика Орлеанського з 72-літньою княжною де Брогль. На шлюб прийшло багато представників французької й еспанської аристократії. Перед самим шлюбом виявилося, що князь Людвик не має дозволу еспанського короля на вінчання, тому весілля відкладено. Родина 72-літньої нареченої князя Людвика внесла до суду просьбу визнати княжну де Брогль малоумною й ненормальною та відобрати їй право розпоряджати маєтком.

ДЛЯ КОГО СМЕРТЬ МИЛІША НІЖ ЖИТТЯ.

Чеське „Вечерні Слово" подає цікаві числа самогубств у Чехословаччині за минулий рік. Позбавило себе життя 1929 р. усього 4,048 осіб. На кожних 10,000 мешканців припадає 3 самогубства. З них на властиву Чехію — 2,532, на Мораву та Шлеськ — 1,001, на Словаччину — 447 та Прикарпаття 68. Щодо міст — на першому місці стоїть Прага — 315 самогубств; окремі повіти: Бенешів — 21, Чеський Брід 28, Чеські Будейовиці 33, Молода Болеслава 36, Яблонець 60, Ліберець 73, Дєгин 74. На Мораві найбільше самогубств має Берно — 101, Моравська Острава 56, Зноймо 54, Проснейов 35 і т. д. На Словаччині та Прикарпаттю: Братіслава 29, Кошиці 27, Ужгород тільки 10. З цього виходить, що найбільше самогубств було переважно в промислових районах, де незвичайно гостро відбувалася економічно-господарська криза та пануе безробіття. Треба сказати, що Чехословаччина щодо самогубств стоїть у значно гіршому відношенні ніж Англія.

АРЕШТИ БУВШИХ УКРАЇНСЬКИХ ПОСЛІВ ДО СОЙМУ

АРЕШТОВАНО СІМОХ БУВШИХ ПОСЛІВ ПІД ЗАМІТОМ ЗЛОЧИНУ КРИМІНАЛЬНОЇ І ПОЛІТИЧНОЇ НАТУРИ.

ЛЬВІВ (Галичина. Лист до редакції). — Окремо від масових арештів польських послів до сойму, які стоять в опозиції до Пілсудського, переведено арешти українських послів. Перший був арештований бувший посол Кузик, а потім бувші посли: І. Ліщинський, Д. Паліїв, В. Целевич і Л. Коґут. З Бродів повідомляють, що там арештовано посла Вислоцького, а з Коломиї доносять про арешт бувшого посла І. Заваликута.

Бувші посли Паліїв, Ліщинський, Целевич, Заваликут та Вислоцький належать до Українського Демократичного Обєднання. Посол Коґут належить до соціял-радикалів.

В офіційному комунікаті про арешт говориться, що „зоглядну на те, що посольські мандати вигасли, а за ними й посольська недоторкальність, покликані власти приступили до розгляду справ, нагромаджених протягом цілої минулої каденції сойму". Далі говориться, що злочини арештованих послів однаково „кримінальної, що й політичної натури". Та це лише так пояснює влада свій безправний арешт, а на ділі українських послів арештують, щоби спаралізувати передвиборчу агітацію до сойму та унеможливити виставлення кандидатами на послів осіб, які не бажані для Пілсудського.

СТАЛІН ПРИСВОЮЄ ДЕРЖАВНІ ГРОШІ.

ЛОНДОН (Англія). — Кореспондент газети „Дейли Мейл" оголосив відомости, що один з визначніших комуністичних діячів зложив у великому берлінському банкови свій звіт про діяльність Сталіна. Звіт має бути оголошений публично лише після смерти, або несподіваного зникнення в Росії його автора.

Кореспондент каже, що в поінформованих большевицьких колах знають, що в цьому звіті знаходяться документи, які висвітлюють Сталіна як дволичника в комуністичній партії. Крім того там є дані про те, що Сталін присвоїв собі величезні державні фонди, які були зложені в заграничних банках на імя окремих комуністичних лідерів, що частина з уторгованих грошей за кордоном поступає в особистий фонд Сталіна.

Гроші ці мали зберігатися в банках на випадок, коли би прийшло в Росії до повалення комуністичного уряду. Цей заклад Сталінови ще раніше робили Троцький та Бухарін. Істнуванням цього звіту пояснюють те, що Сталін панькається з опозиціонерами: Бухаріном, Томським, Риковим та іншими ухилистами.

ФАШИСТИ ЗА ПОВАЛЕННЯ ВЕРСАЛЬСЬКОГО МИРА.

ЛЯЙПЦІҐ (Німеччина). — Викликаний на суд свідком у справі обвинувачення трох старшин райхсвери, провідник націоналістів Гітлер, виголосив довшу промову. В ній він заявив, що німецькі фашисти не признають Версальського мира, як накинутого Німеччині переможцями на основі несправедливого обвинувачення Німеччини за вибух війни.

Тому фашисти будуть старатися леґальними шляхами повалити Версальський мир. Тепер вони рішучо виступають проти пацифізації Німеччини й борються проти републиканського устрою, який ослаблює націоналізм німецького народу. Гітлер запевняє, що фашисти не думають вживати способів збройної боротьби, а сподіваються свою програму перевести в життя леґальними шляхами, прийшовши до влади після кількох наступних виборів до німецького парляменту.

Боєві відділи серед фашистів істнують не для того, щоби їх вживати проти армії, чи поліції, а виключно для боротьби з лівими групами, які збройться для знищення фашизму. Натовпи людей біля будинку суду вряди-годи влаштовували гучну маніфестацію на честь Гітлера. Щоби відтрутити людей від судового будинку, поліція викликала пожежну сторожу, яка водою розчистила трохи площу перед судом.

КЕЛОҐ ЧЛЕНОМ МІЖНАРОДНЬОГО СУДУ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — На пленарному засіданню Ліґи Націй обібрано 15 нових суддів до міжнародного суду в Газі. Серед обібраних знаходиться бувший американський секретар стейту Келоґ, якого обібрано на місце Гюза. Келоґ має залишатися 9 років на становищу судді.

КАЙ ШЕК НЕ ПРИПИНЯЄ БОРОТЬБИ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — Шістьдесять сім генералів-повстанців на предложення манджурського губернатора згодилися розпочати мирові переговори з нанкінським урядом, щоби припинити горожанську війну. Та Кай Шек заявив, що він не признає жадних переговорів з повстанцями, а буде битися з ними, поки остаточно не знищить їх.

Тепер усі цікаві, яке становище до такої заяви Кай Шека прийме манджурський губернатор, який скоро приїздить до Пекіна на іспекцію своїх військ.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДЛЯ МАНІФЕСТАЦІЇ.

В краю готуються до виборів до польських законодатних тіл. З того, що доносить американська преса, виходить, що Пілсудський, бажаючи мати такий парлямент, який піде йому на руку, взявся тепер за оригінальний спосіб. Покликує бувших послів і сенаторів, котрі є в опозиції, до військових вправ і то в часі, коли їм треба вести виборчу кампанію. Між тими, що їх арештовано або покликано до війська, мають бути й бувші українські посли.

Наводимо те тільки тому, що як від попередних соймів, так цілком певно й від того, що прийде, годі Українцям чогонебудь доброго надіятися. Бо яке добро може вийти для Українців з Варшави? Тому саме треба ставитися до нових виборів в краю холодно й розважно. Які там би не були українські посли, ундівці, радикали чи які інші, нічого вони не вдіють у Варшаві, як і не вдіяли досі. Українському народови не полекшає на нічім, коли матимемо в польськім соймі чи сенаті послами самих ундівців чи радикалів. Ні ундівці ні радикали не можуть похвалитися ніякими успіхами на терені законодатних польських тіл. І ніяка українська партія, якщо вона чесно обстоюватиме національні інтереси, не добється у Варшаві якихсь успіхів. А як би і добилася, то це було би тільки деморалізацією, заверненням боротьби з окупантами до торгів при зелених столиках за допомоги для економічних інституцій, кооператив, театру і т. п.

Цей погляд на вибори до Варшави знаходить в самім краю повне зрозуміння між тими, котрим залежить на загальнім добрі. І тому цілком слушно піднесено з табору націоналістів, що коли вже йти до виборів і вибирати послів до Варшави, то треба це робити головно з точки української манифестації.

Українське представництво до польського сойму і сенату повинно бути вибране під тим кутом, що нам взагалі нема чого шукати у Варшаві. І в те треба вірити. І тому саме не треба в краю розбивати своїх сил, висуваючи при виборах одну партію проти другої. А треба йти до виборів одним національним фронтом, як це робить армія, коли наступає на ворога.

До Варшави мають іти наші представники для маніфестації своїх протипольських почувань. Це повинно нас обєднати. І тільки таку виборчу акцію треба нам підпирати.

КРИТИКА Й ПОЛЄМІКА

(З приводу дискусії про національні танки).

Дискусія про танки, яка розвелася спершу між гр. Бондарем і гр. Авраменком, а відтак захопила й ширші круги громадянства, принесла до редакції кілька голосів, яким дати усім місце буде не порадно, бо вони нічим не причиняються до вияснення справи, котру дискутується, а хіба до її затемнення. Щоби дискусія довела до якого пуття, треба спершу сказати деякі загальні уваги про критику й полєміку.

Перше всего питання:

ЧИ КРИТИКА СЕ РОДИННА СВАРКА?

Пише один дописувач:

„Сварня між Бондарем та Авраменком се є їх справа особиста, а не наукова для загалу".

Інший дописувач пише:

„Ґазета повинна викидати всяку сварню, а не давати їй місце".

Можна згори признати, що того рода голоси булиби дуже популярними. Якби їх у цілости помістити, то хоча вони не писані як слід, все таки богато людий притакнулоби їм. Так і треба. В народі повинно бути так, як у родині: мир і любов. Що варта родина, в якій один член не годиться з другим? І так далі.

Так говорять наші люди. Коли поглянемо на інші народи, то побачимо, що там інакше. Правда, й у них високо цінять мир і тишину в родині, але в народних справах вони допускають критику. Читаймо хочби американські ґазети. Там критикують кожду книжку, що появиться в обігу. Там критикують кожду театральну виставу. Кождий публичний танковий виступ. Кожду школу. Кождий спів. Кождий концерт. Значить, досвід показав Американцям, що критика потрібна. Колиб в Америці було переконання, що критики не повинно бути, то в Америці критики не булоби.

Противно, Американці переконані про потребу критики. Коли в Америці не критикують співака, музика, актора, письменника, то він на се обурюється. Такий артист, якого не критикується, питається часто критиків: „Що се таке? Чи я вже такий послідний, що за мене нічого не можна сказати? Чи я вже справді понижче критики?"

Так воно справді й є: і в Американців і в інших культурних народів не критикують того, хто нижче критики. Не критикують того, котрий так зле веде свою штуку, що ніяка критика його на кращу дорогу не наведе. Тому артист в Америці і деинде в культурному світі вважає брак критики за найстрашніщий осуд для себе.

Колиб в Америці чи деинде в світі виступив артист з обуренням на те, що його критикують, такий артист видавби згори на себе осуд артистичної смерти. Він показавби себе дітваком, який в своїй штуці бачить тільки себе одного, а не бачить штуки. Такого дітвака культурне громадянство не хотілоби бачити ні чути. Коли ви, пане, граєте, чи малюєте, чи пишете, тільки для своєї приємности; коли люди, які вас бачать, не мають права нічого сказати про вашу гру, танець, образ чи книжку, то грайте, танцюйте, пишіть, чи малюйте собі, пане, далі — ми вам сього заборонити не можемо, — але робіть се для себе самих, при замкнених дверях, а нас не клопочте.

Одначе коли ви, пане, виступаєте публично зі своєю грою, танком, образом, книжкою, то тим самим видаєте право кождому з тих, кого ви закликали, сказати й свою думку про себе.

Колиб артист обурився на таке поступованнє та пішов у суд зі скаргою на критика, то й суддя навчивби його, що й право Америки й всіх культурних країв так дивиться на справу: котрий артист виступає зі своєю штукою публично, той артист згори годиться на те, що його будуть критикувати.

Значить, чи хочеться нам сього чи не хочеться, чи подобається се деяким артистам, чи не подобається, в культурному світі признано місце критиці. Критика є, і її існування боронить закон. Хто виступає публично, підлягає публичній критиці. Хто не хоче підлягати критиці, в кого нерви такі делікатні, що він критики знести не може; кого критика подражнює так, що він не тямить, що він говорить; хто на слова критики заховується так, як той бик, що, побачивши червону плахту, біжить на острий меч, той повинен уникати публичних виступів, тому треба уникати публики, а робити собі виступи для кружка своїх знакомих, за яких він може бути певний, що йому наговарять компліментів. Коли такий чоловік хоче піти на публичну сцену, то він мусить уперед вирости понад сю свою дражливість. Тому, що ся дражливість се діточа прикмета, то такий чоловік повинен вперед вирости, стати дозрілим чоловіком, а відтак доперва ставати перед критичні очи публики.

Всякий публичний діяч, чи політик, чи письменник, чи артист, виступаючи публично, згори годиться на публичну критику. Хто хоче спеціяльних прав, хто хотівби й публично виступати й публичної критики не мати, той не доріс до публичних виступів. Той дитина, і як дитині йому місце не між дозрілими людьми, але між дітьми.

Та коли кажеться, що є в світі критика, то з того ще не виходить, що критикою є все, що за критику уходить.

„Я РОЗУМІЮ КРИТИКУ, АЛЕ НЕ ДОГАНУ".

У нас часто можна чути голос артистів: „Правда, критика мусить бути. Але се має бути критика, а не догана".

Отже виходило би, що критика має бути сама похвала. Так розуміють критику деякі артисти, і так розуміють критику деякі „критики". Звідси походять ті наші критики, в котрих самі славословія. Виступить хор, то все було знаменито, хоч всі слухачі знають, що не все було знаменито, що богато було злого і непутящого. Виступить бесідник, і вже зараз красноріччивий, медоточивий бесідник, оплескам нема кінця, просто Іван Золотоустий. Напише хтось книжку, а вже нова перла в нашій літературі. І так далі.

Подивімся знову, як поступають інші народи. Вони мають добрі хори, добрі співи, танки, книжки, бесідників, співаків, артистів. І мають їх часто більше, як ми. Але чи їх критики все тільки похвали сиплять, як з рукава? Читаймо американські ґазети, а побачимо. Читаймо, що пишуть критики ріжних ґазет великого міста, як Ню Йорку, Шикаґа, або Филаделфії про драматичну штуку на другий день після премієри. Прочитаємо, що там дуже часто пишуть без похвал, без звеличування, без славословія. Побачимо, що там критикують автора, котрий написав штуку; далі „продюсера", що виставив штуку; далі директора, що нею кермує (режісерує); далі кождого актора, акторку, ба навіть того, що малював куртину, або лускав світляні ефекти.

Нюйорська ґазета „Пост" подає короткий провідник для людий, що ходять до театру. Вона характеризує короткими словами кожду театральну штуку. Навіть у тих коротких словах є богато осуду. Приміром, про одну штуку, що зветься „Девятий Гість", кажеться: „Остання штука Овена Дейвиса набундючена, задалеко посунена містерія, повна трупів і дивачних електричних ефектів". Маємо тут в одному реченню аж чотири закиди штуці. Коротко скритикований автор, директор і майстер світляних ефектів. В критиці сеї ґазети про штуку „Се жінка!" пишеться: „Драма Беярда Вейлера, яка скрипить у завісах, рушається поволи та усипляє глядачів. Грають її Ансон і інші з крайною розвагою". Ось вам знову в коротких словах три догани штуці. Навіть те, що сказано про акторів, не похвала, бо грання повинно йти з серця та скоро, а не зарозважно, заповільно.

ЧИ ЛИШЕНЬ ОСУД КРИТИКА?

Сі приміри вистарчають, щоби показати американську практику. Ні серед Американців, ні серед інших культурних народів не вважається тільки похвалу за критику. Сказавши се, треба сказати й те, що є в нас люди, які тільки догану вважають за критику. Деякі люди так і думають, що критика се сама догана, а хто хвалить, той не критикує. Се знова хибне думання, як можна легко переконатися з практики, читаючи американські ґазети. Ось примір з „Ню Йорк Пост"-у: „Строго Безчесна" — се комедія ще з минулого сезону, далі забавна, як передтим. Хто піде її побачити, той певно гарно проведе вечір". Ось вам аж чотири похвали в кількох словах.

Бачимо з сього, що ні сама похвала, ні сама догана ще не становить критики. Хто думає, що критика се тільки сама похвала, той шкодить штуці, чи науці, чи громадянству, словом, всякій роботі, яку він береться такою критикою підпомагати.

Критика, котра тільки хвалить, вдоволяється чимнебудь. Вона все хвалить, хочби й як штука була злою. Така критика не заставляє артистів напружувати всі сили для свого виступу, але їх засипляє. Мовляв, ти собі роби, що хочеш, чи як хочеш, то все одно: ми все тебе похвалимо.

Так само шкідлива критика, котра тільки ганить. Сього рода критика знеохочує всякого діяча, немовби кажуть йому: ти собі можеш всі сили напружити, а ми тебе все таки осудимо, твоїх зусиль не признаємо. Того рода критика немовби говорила діячеви: „Не тратьте, куме, сили: спускайтеся на дно!"

Критика, котра тільки хвалить, та критика, котра тільки ганить, варта одна другої. І одна й друга є шкідлива для справи, про котру вони пише чи говорить. Критики, котрі тільки хвалять, і критики, котрі тільки ганять, не думають про справу. Того рода критики не думають про справу, а думають тільки про себе. Критики-хвальки думають тільки про те, якби похвалами підлабузнитися кепським діячам чи артистам, а критики, що тільки ганять, думають тільк про те, якби свою злість зігнати на діячеви чи артисті. В того рода людий на першому пляні не справа, а їх власна особа. Тому вони не критики, а люди, що вдають критиків. У критика на першому пляні справа, громадська справа, як громадське добро, штука, чи що там. Добрий, справдішний критик підносить і злі й добрі сторони. Він підносить тільки те, що заслугує на піднесення, що заслугує на наслідуванне іншими людьми. Рівночасно він осуджує все те, що справді шкодить, чого артист, чи хто там, повинен відучитися. Добрий критик може й написати самі похвали, але се буде тільки тоді, коли в творі чи роботі, яку він критикує, є тільки самі добрі сторони, коли там нема нічого до поправлення. Він може зганити все, а все таки лишитися добрим, справдішним критиком, але се буде тільки тоді, коли в роботі чи творі, які він критикує, нема нічого доброго. З огляду на те, що се рідко трафляється, щоби якенебудь людське діло мало тільки самі добрі або тільки самі злі сторони, тому так рідко є справдішні критики з самих похвал або зі самих доган. Тому то звичайно добра критика складається з похвал і осудів.

Добра критика добре мірить свої слова догани й похвали. Вона добре важить добре зі злом, і в добрій критиці похвала з доганою підмішана в такій пропорції, в якій вони стрічаються в тому, що вона критикує. Сего рода критика се не доказ безхарактерности, як се частенько можна в нас чути, але якраз характерности та доброго розуміння сути й служби критики.

(Далі буде).

Захріс Топеліюс.

КРАВЕЦЬ, ЩО ЗІШИВ ФІНЛЯНДІЮ ТА ШВЕЦІЮ

(Докінчення)

(3)

— Одначе колиб хтось сватався до тебе, Мае, чи твоя мати вислала би його в світ наче дурня, щоби він якесь королівство зішив з великим князівством?

Мая засміялася.

— Мати післала би його, аби обчистив собі порох з черевиків і щоби причесався — сказала, злобно натякаючи на те, як виглядав Тіка після довгої мандрівки.

— Бувай здорова, Мае!

— Бувай здоров, Тіка! Дай Боже щастя!

Тіка пішов до своєї самітної хатини. Думав увесь час лише про сватання, тому цілу ніч навіть ока не прижмурив. На другий день рано, була це неділя св. Михайла, надягнув новий сурдут, у кишеню сховав посвідку тай пішов до Антільського хутора. Гарюс Мортен і Ніку були вже там, скрипка була настроєна „до весільного маршу. Всі думали, що буде дуже весело, коли Тіка дістане величезного гарбуза. Одна Ніля не була весела: батько хотів одружити її з Гарюсом Мортеном, а вона його не любила. Ніля гадала тепер, що була би щасливіша, колиб вийшла за добрячого кравчика.

Прийшов Тіка, ввійшов сміливо в хату та подав руку господареви:

— Добрийдень, батьку! Ось я вже тут, щоби дістати обіцянку. Всі ті, що йшли до церкви, то мої свідки, що Ніля мусить бути моєю жінкою.

— Так, так, — сказав господар, усміхаючися хитро, а Ніку став уже загравати на скрипці.

— Певно там у Ерегрунді зловилася на вудку моя сестра. Я дуже рад почути, як там її здоровлячко.

Тіка виняв з кишені телеграму й читав:

„Пані Ольсон здоровить і дякує. Їй застрягла була в гортанці кісточка з лосося; ходила до доктора, та тепер їй вже знову добре, вона запросила до себе на каву паню Рерстранд".

— Що це таке? — скрикнув господар, почервонілий зі злости, а Ніку через необережність так дуже натягнув струну, що аж трісла, — як тобі не сором глузувати собі з мене?

— Ось моя посвідка, — відповів Тіка та показав свої папери. Всі тиснулися довкола господаря, щоби побачити цей дивний документ. Гарюс Мортен, що не знав читати письма, мусів інших питатися, що там стоїть написано.

Так, там було виразно написано, що кравець Тіка обі країни зішив телеграфічним дротом через море. Там було сказано, що він сам через дріт питався про здоровля пані Ольсон і дістав залучену відповідь.

Тепер уже не було викрутів: хитрий господар попався в свою власну пастку. Перед стільки свідками не міг заперечити своєї обіцянки та мусів признати, що Тіка мав право домагатися Нілі за жінку. Ніку взяв під паху скрипку з урваною струною та нишком вийшов з хати. Гарюс Мортен сказав чванькувато, що не гадає уступати перед таким маленьким кравчиною, а Ніля також має право сказати слово.

Ніля справді хотіла сказати слово, одначе в користь кравця. Церковна вежа глянула лагідно на копичку сіна та розпістерла обі довгу руки, наче дючки від прапорів, аби йому впасти на шию, одначе Тіка поступився крок назад і сказав:

— Щире спасибі, батьку Антіле, що хочете мені тепер Нілю дати за жінку. Та дивіть, тепер справа така, що я вже її не хочу. Ви обоє доволі довго мали мене за дурня. Вона занадто велика для такого маленького, як я. Віддай її за такого, що краще надавався би для неї та ліпше міг би бігати по всьому світі з її порученями! Бувайте здорові, батьку, бувай здорова, Ніле! Та будьмо собі й надалі добрими приятелями.

З тими словами наче вітер змів копичку сіна, а церковна вежа стояла сама одна в своїй самітній величі. Ті люди, що ходили до церкви, перешіптувалися та посміхалися крадьки. Господаря Антілю це так сердило, що розбив до кухні свою найліпшу люльку. Злість рідко коли приходить сама. Ціле село знало, що Тіка йшов у свати, та не всі знали, що він дав дівчині гарбуза. В неділю після св. Михайла люди забулися в церкві з дива, коли священик проголосив оповіди чесного і шановного кравця Йосці Тіки з чесною Марією Віталею.

Вони підходять одно до одного як зеренце до зеренця, говорили люди та потакували головами. Зерно і соснова шишка булиб вийшли не добре.

Тіка та Мая то була щаслива пара: обоє були однакові ростом, одно на одного не потребувало глядіти згори. Однаково богаті й однаково працьовиті були також обоє. Старенькую, розвалену хатину понаправляли та побілили. Перед вікнами росла вербованя (бальзаміна), а три товсті корови давали хатині молоко й масло.

Ніля, церковна вежа, зі злости вийшла за Гарюса Мортена. Та нічого не помогло, що Ніку заграв їм весільний марш, якого не міг заграти Тіці. Мортен розтратив те, що жінка принесла з богатого Антільського хутора, заставив Ніліне жемчужне намисто у Тіки за куртку, Ніліну загортку з піря вживали замісць страхопуда проти горобців, а міль зїв її кожух, підбитий лисами.

— Не плач, Ніле, — говорила Мая — я вшила твоїй найстаршій дівчинці спідницю, а в неділю прийди до нас з дітьми, хай потанцюють до Тікової гармонії.

І так сталося, що церковна вежа в свойому вбожестві була богато меньша ніж копичка сіна, хоч копичка сіна ніколи не була така велика як церковна вежа. Коли потім люди бачили, як Тіка й Мая чимчикували через гору до церкви, наче гарненькі живі лялечки, говорили:

— Рівне до рівного таки найкраще підхоже!

А Фінляндія і Швеція все ще на скелях на півночі злучені дротом Тіки та богато дечим іншим.

Бабуся вийшла із 6-літньою внучкою на прохід. Бабусю мало що не переїхало авто.

— Щож би ти тепер була робила, колиб так мене авто переїхало! — каже бабуся.

— Бабусю, ви мене видно маєте за таку вже дурну, — каже внучка — гадаєте, що я сама не потрапила би додому?

РОЗЛОМ СЕРЕД „УКРАЇНСЬКИХ" КОМУНІСТІВ В ПОЛЬЩІ

Настав новий розкол у Сель-Робі. Це вже другий розкол після того, як раніша комуністична партія розпалася на „правицю" та на „лівицю". Після того правиця поволі захиріла, а лівиця перетворилася в „Сель-Роб Єдність". Тепер ця „Єдність" розпалася знову. Про причину розлому серед комуністів найліпше говорить їх власна відозва, якої частину ми тут подаємо:

Товариші і Товаришки!

Хто вони ті нинішні світові „гурра-революціонери", що вміють для своїх особистих низьких грубо-шкурих інтересів посилати на безпотрібне кровопролиття, як це мало місце в Гребенному, Бутятичах, Любичі, й наражувати на довголітнє запроторення по тюрмах, на гниття в кайданах наших найкращих низових Товаришів, українських селян і робітників, не цікавлючись дальше їхньою судьбою, а самі в той грізний час активної боротьби розагітованих й підбехтаних ними до чинного революційно - демонстративного виступу трудових мас, **замісць станути на чолі демонстрантів, ховаються далеко у затишних великоміських каварнях і ресторанах. пропиваючи там юдині срібняки, добуті за продану нікчемно українську селянську й робітничу кров неповинну!?**

Хто ті багатомовні та пустословні „діячі", **що вміють тільки вносити заколот і розбивати українські культурно-освітні й економічно-господарські установи, а самі не вміють і не хочуть створити нічого позитивного,** що давало би змогу українському трудовому народові, а особливо українському селянству, організувати як слід свої сили на всіх ділянках українського національно-громадського життя?

Приглянься ім ближче!

А побачимо, що майже **всі вони ще до недавна явні визнавці москвофільсько-кацапської, цареславної, крайно ворожої дійсним інтересам і стремлінням українських працюючих мас ідеї,** котрі, прикриваючись нині шумними та пустословними гурра-революційними фразами, хочуть лише спекулювати і робити свої добрі інтереси на українських селянах, робітниках і трудовій інтеліґенції, запродуючи їх московсько-польсько -жидівському і т. д. кровавому інтернаціоналови!

Українські селяни!

Чи відомо Вам, що один з тих панів, господин Пелехатий, посмів сказати до команданта постерунку польської поліції в Любичі на передвиборчому вічу в 1928 р. при свідках, які це можуть ствердити, ні менше ні більше тільки дослівно таке; — **„Пан мисьлі, же нам так бардзо на тим хлопу залежи? — Алє ми теж хцеми жиць, венц мусіми цось робіць!"...**

А ця думка є одинокою дійсною програмою для них всіх, тих панів з нинішнього проводу партії С.-Роб-Єдність Вальницьких і комп..."

Там же в тій однодніівці поміщені слідуючі резолюції конференції бувших членів Сель-Роба у Раві Руській, на якій рішено виступити з партії й основати нову: „Зібрані на Окружній Конференції скликаній Президією ініціятивного Комітету Групи зриваючої з партією Сель-Роб Єдність, яка відбулася дня 14. липня 1930 р. в Раві Руській — делеґати повітових, районових і місцевих Орґанізацій партії Сель-Роб Єдність з повітів: Рава Руська, Сокаль, Жовква і Любачів після вислухання і основного передискутування виголошених рефератів і внесків — 1. Стверджують однозгідно, що:

а) **Партія Сель-Роб Єдність і її провід з пп. Вальницьким, Дурделлом, Пелехатим, Заяцем і другими на чолі зівсім не заступають і не боронять інтересів українського селянства, робітництва й трудової інтеліґенції на західних українських землях в Галичині, Волині, Холмщині, Поліссі й Підляші ані під оглядом національно-політичним, ані господарсько-економічним чи культурно-освітнім.**

б) Зокрема в нинішньому моменті, коли по причині катастрофальної й затяжної політичної й економічної кризи в першій мірі наше село, широкі міліонові маси, мало- й безземельних українських селян і сільських робітників опинились в найскрутнішому й найнебезпечнішому положенні — партія Сель-Роб Єдність і її провід **остають в злочинній пасивности й не роблять ніяких поважних заходів, які дали би змогу нашому загроженому в свому істнувані селянству і робітництву відперти орґанізовано небезпеку страшної господарської руїни, нужди й загибелі та повести доцільну й успішну політичну боротьбу проти національно-політичного обезправнення українських працюючих мас.**

в) Вся політика й тактика партії Сель-Роб Єдність і її проводу є позбавлена всякого корисного для українського народу позитивно-творчого змісту, а націхована лише шумними та по суті пустими гурра-революційними кличами, які довели до безпотрібного розливу крови в Любичі, Гребенному й Батятичах і запроторили в тюрми наших найкращих рядових Товаришів, українських селян і робітників.

г) Особливо провід партії Сель-Роб Єдність, на чолі котрого стоять пп. Вальницький і комп., які ще до недавна явно визнавали ворожу й шкідливу для українського народу москвофільсько-кацапську цареславну ідею, а нині прислонюються революційно-інтернаціональними фразами, **провадить безвідповідальну, зрадницьку роботу по наказу і за гроші ворожих визвольним стремлінням українських працюючих мас чинників, усуваючи від творчої орґанізаційної праці невигідних для себе ідейних низових товаришів українських селян і робітників, а віддаючи команду над українською міліоновою селянсько-робітничою масою в руки продажних і безхарактерних та ворожих всьому, що українське, чужонаціональних елементів — Поляків, Жидів і т. п.** — та спекулює в негідний і нечесний спосіб на легковірности українських широких мас, низових товаришів селян, робітників і трудових інтеліґентів, використовуючи їх для своїх особистих низьких брудно-шкурних інтересів.

2. Осуджують якнайрішучіще всю безвідповідальну й шкідливу дотеперішню політику й тактику партії Сель-Роб Єдність і її зрадницького, ворожого до українського народу в цілости, а його селянства, робітництва й трудової інтеліґенції зокрема, проводу цеї партії з пп. Вальницьким і компанією на чолі та відмовляють як партії Сель-Роб Єдність так і її теперішньому проводові права називати себе дальше заступниками й оборонцями інтересів і прав українських працюючих мас на західно-українських землях.

3. Однозгідно рішають: а) Пірвати раз на все всякі звязки з партією Сель-Роб Єдність та її проводом і виступити з рядів цеї партії. б) Розуміючи конечність політичної орґанізації в національно-громадському життю, особливо для загроженого нинішньою важкою кризою українського селянства, — створити окрему незалежну, зриваючу з партією Сель-Роб Єдність політичну орґанізацію під назвою: Українська Селянська Незалежна Група (У. С. Н. Г.) з тимчасовим осідком в Раві Руській, віддаючи до часу формального обрання кермуючого Центрального Комітету У. С. Н. Групи її провід в руки Товаришів: Бзделя Василя (бувшого кандидата при виборах до сойму в 1928 р. з листи ч. 8. Сель-Роб Правиці) з Верхрати, повіт Рава Руська, Путька Андрія з Любичі, повіт Рава Руська, Деби Ілька, з Любичі-Деби, повіт Рава Руська.

4. Взивають Всіх Низових Товаришів, дотеперішніх членів партії Сель-Роб Єдність, чесних і ідейних українських Селян, Робітників і трудових інтеліґентів на західно-українських Землях в Галичині, Волині, Холмщині, Поліссі й Підляші:

а) Виступити негайно з рядів партії Сель-Роб Єдність, яка не оправдала покладаних на неї з повним довірям надій українських працюючих мас і зірвати з нею та її безвідповідальним москвофільсько-кацапським й московсько-польсько-жидівським інтернаціональним проводом всякі орґанізаційні звязки. б) Приступати негайно в члени і обєднуватись масово для дійсної оборони своїх національно-політичних, культурно-освітних й господарсько-економічних народніх інтересів і для успішної політичної боротьби за свої слушні життєві народні права в рядах єдино правильної політичної орґанізації, якою тепер є Українська Селянська Незалежна Група (У. С. Н. Г.).

5. Поручають тимчасовому Проводові УСН Групи:

а) Видати негайно відозву-однодніівку з нинішніми резолюціями і закликом до творення У. С. Н. Г. та масово розіслати її до всіх товаришів українських селян, робітників і трудових інтеліґентів на цілому просторі західно-українських Земель.

б) Випрацювати проєкт програми й тактики та орґанізаційного статуту У. С. Н. Групи.

в) Приступити негайно до видання пресового орґану У. С. Н. Групи п. н. „Наші Кличі".

г) Перевести підготовку задля скликання в найкоротшому часі першого Конґресу Членів У. С. Н. Групи і делеґатів від дотеперішніх низових повітових, районових, місцевих Орґанізацій партії Сель-Роб Єдности, які зробили розлом з нею, зі всіх західно-українських Земель в ціли:

I) Прийняття й затвердження програми, тактики й орґанізаційного статуту У. С. Н. Групи.

II) Вибору кермуючого Центрального Комітету У. С. Н. Групи.

Рава Руська, 14. липня 1930.

Делеґація Сокальщини: Григорій Васькевич (в. р.) б. голова Пов. Ком. С.-Роб Єдність в Сокалі, Кіселик Пилип (в. р.) б. секретар. За орґанізацію Жовківщини: Бутинець В. (в. р.) бувший секретар. За б. С.-Роб Єдність орґанізацію Равщини: б. голова Деба Ілько (в. р.). За орґанізацію Любачівщини: б. секретар Свистович (в. р.). Василь Бздель (в. р.) б. член Повітового Комітету Гавщини і б. кандидат на посла з листи Сель-Робу.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

З ПОДОРОЖІ ДО РІДНОГО КРАЮ.

Після американських та европейських залізниць, польські залізниці мені видалися дуже незручними. Підчас їзди вони страшенно гуркотять та трясуть так, що часами здається, що всі бебехи повитрушує. Львівський двірець і досі не поправлений після тієї руїни, яку завдали йому воєнні події. Плиткова його підлога місцями потріскала й повиламувана, в почекальні стіни пообдирані й брудні. Нема великої ріжниці між почекальнями ріжних кляс, бо все видається бідним та обдертим.

Обслуги багато. Коли побачать, що комусь треба віднести пакунок чи куфер, то до тієї людини збігається кілька носіїв і видирають з рук куфер, чи пакунок так, що мало людини не роздеруть. З цього видно, яка там панує нужда, коли за такий мізерний заробіток люди готові битися поміж собою.

Коли я приїхав зі Львова до рідного села, то тут побачив ту страшну нужду, в якій живуть наші селяне. Поляки стягають з них по кілька разів на рік ріжні податки. Тому, що заробити на заплачення податку нема де, то доводиться продавати збіжжа, як на теперішні відносини в краю дуже дешеве. Біда викликала великі й дуже часті крадіжки в селах. Злодійства поширилися дуже, а кара за них не велика, що ще більше сприяє їх збільшенню. Польська жандармерія недбало ставиться до своїх обовязків супроти злодіїв, бо боїться взагалі людей.

Вертаючись назад до Америки, я кілька днів прожив у Львові й розпитував своїх знайомих про тамошні відносини. Двідався, що й тут люди дуже бідують. Так, наприклад, робітник в маґістраті заробляє три золоті на день, а на бідне життя треба шість злотих в день, коли не думати про склянку пив таапро тютюн, бо тоді ще дорожче буде. Пара черевиків коштує найтанше 35 золотих, убрання 175 зол. і дорожче, мешкання з одної кімнати 30 золотих, а з двох 55 золотих у місяць і т. д. Крім того треба заплатити податок за помешкання 10—15 золотих й то треба платити згори за шість місяців. Не зважаючи на таку дорожнечу, дістати помешкання у Львові дуже тяжко, а коли знайдеш, то треба заплатити яких 100 золотих відступного.

Середина міста ще тримається в певному порядку й чистоті, але бічні вулиці вже стоять без направи. Кажуть, що два рази на рік стягають податки на їх направу, але щось направи тієї все нема. Коли треба за чимсь звернутися до якогонебудь уряду, чи до староства, чи до поліції, то доводиться гаяти цілий день часу, поки добєшся, щоби залагодити якусь незначну справу. Та це в ліпшому випадку, а звичайно доводиться ходити по два й три дні.

Назагал Поляки переслідують Українців і стараються на кождому кроці свого життя показати свою силу й „владу". В нашім селі мало відбутися театральне представлення, але напередодні його поліція заборонила, на подавши причини. Наш нарід тепер не лише бідує, але вже добре розуміє, хто приніс нам лихо на наших рідних землях, а тому готується до боротьби в слушну годину. Поляки це знають, а тому й почуваються не дуже солодко на українських землях. Осадники вже не так охоче йдуть на українські землі як раніше, а ті, що оселилися були, потрохи продають своє майно та тікають в Польщу. З обох сторін зростає все більша ненависть та напруження. Коли прийде до нової активної боротьби з Поляками, то вже не буде їм пощади й не буде серед Українців таких, що будуть чекати, що хтось інший для них здобуде волю, а всі, як один стануть в лави борців за визволення своїх земель.

И. Т.

Кливеленд, О.

— Я невинний, пане судде! — впевняв обвинувачений.

— Е що — це всі кажуть! — завважує незломний суддя.

— Отже, — затріюмфував обвинувачений — коли всі кажуть, що я невинний, то ви, пане суддя, чейже мусите вірити.

В кождій українській хаті повинна находитись „Свобода".

В НЕДОВГІМ ЧАСІ ВІДЗИСКАЕТЕ ЗДОРОВЛЯ І СИЛИ

ТАКОЖ ОХОРОНИТЕСЯ ВІД ІНФЛЮЕНЦИ.

ВСЯКОГО РОДА ХОРОБИ І НЕДОМАГАННЯ ДОКУЧАЮТЬ ЛЮДЯМ, НЕ ЩАДЯТЬ НІ БОГАТОГО НІ БІДНОГО — ЗНАХОДЯТЬ СВОЇ ЖЕРТВИ В МІЛІОНЕРСЬКИХ ПАЛАТАХ І В СКРОМНИХ МЕШКАННЯХ РОБІТНИЧИХ.

НЕДОМАГАННЯ І ТЕРПІННЯ ЛЮДСЬКОГО ОРГАНІЗМУ МАЮТЬ НАЙРІЖНОРОДНІЙШІ НАЗВИ.

А В ДІЙСНОСТИ СЕ ВСЕ НЕ Є ЩО ИНШЕ, ЯК РОЗЛЯГЛА ХОРОБА ОРГАНІВ ТРАВЕННЯ: ЖОЛУДКА, КИШОК І НИРОК.

БОЛІ І ЗАВОРОТИ ГОЛОВИ, БОЛІ І ЛОМАННЄ В РУКАХ, НОГАХ, КРИЖАХ І ПЛЕЧАХ, ОПУХНЕННЯ НА НОГАХ І В СТАВАХ, ДРОЖАННЄ, КОЛЕННЄ І ЛОМАННЄ В РІЖНИХ ЧАСТЯХ ТІЛА, ОСЛАБЛЕННЄ ОЧЕЙ І ШУМ В УШАХ, СИЛЬНЕ БИТТЄ СЕРЦЯ, ТЯЖКИЙ, НЕРЕГУЛЯРНИЙ СТОЛЕЦЬ, НАДМІРНІ ПОТИ І ГНИЛИЙ ВІДДИХ З УСТ, ЗАГАЛЬНЕ ОСЛАБЛЕННЄ, ПЕРЕМУЧЕННЄ І ЗДЕНЕРВОВАННЄ, БРАК АПЕТИТУ І БЕЗСОННІСТЬ — У ЖІНОК ВСЯКІ ВНУТРІШНІ БОЛІ І НЕРЕҐУЛЯРНОСТИ — ТІ ВСІ ХОРОБЛИВІ ОБЯВИ Є ПЕРЕВАЖНО В НАСЛІДОК ЗЛИХ ПРОЦЕСІВ ВІДЖИВЛЮВАННЯ І ТРАВЛЕННЯ. НА 100 ЛЮДСЬКИХ ХОРІБ — НАЙМЕНЧЕ 90 МАЮТЬ СВОЮ ПРИЧИНУ В ЖОЛУДКУ, В КИШКАХ І В НИРКАХ.

ТОМУ, ЩО ОБРАЗ СЕЇ РОЗЛЯГЛОЇ ХОРОБИ МАЄ РІЖНІ ФОРМИ — ІСТНУЄ НА МАРКЕТІ ЦІЛА МАСА НАЙРІЖНОРОДНІЙШИХ ПІҐУЛОК, ПОРОШКІВ, ПЛИНІВ, МЕДИКАМЕНТІВ, МІКСТУР І МАСТЕЙ, ЩО ЇХ ПОРУЧАЮТЬ ХОРИМ ЛЮДЯМ. БІЛЬШІСТЬ СИХ СРЕДСТВ НЕ Є В СТАНІ УЗДОРОВИТИ, ЩО НАЙБІЛЬШЕ ДАЮТЬ ПОЛЕКШУ НА ЯКИЙСЬ ЧАС.

МИ ПОРУЧАЄМО СРЕДСТВО СКУТОЧНЕ, ПРИНОСИМО ПЕВНУ ПОМІЧ.

НАШЕ ЗНАМЕНИТЕ СРЕДСТВО „MILLERTONE" ПРИРІВНОЧАСНІМ ЗАСТОСОВАННЮ ВИМОГІВ ГІГІЄНИ ВДАРЯЄ В САМУ ПРИЧИНУ ХОРОБИ — Є ОТЖЕ СПРАВДІ ПОМІЧНЕ — ДІЛАЄ ПЕВНО І СКОРО.

„МІЛЕРТОН" — СЕ МІШАНИНА З НАЙШЛЯХОТНІЙШОГО ЗІЛЛЯ І РІЖНИХ ДОБИРАНИХ ЦВІТІВ І КОРІНЧИКІВ — НЕПЕРЕРОБЛЕНА ШТУЧНО — АЛЕ В ТАКІМ СТАНІ, ЯК ПРИРОДА ЇХ ВИДАЛА.

ПРИЄМНИЙ В СМАКУ — ПОЄДИНЧИЙ В ЗАЖИВАННЮ.

„МІЛЕРТОН" ОЧИЩУЄ ЖОЛУДОК, КИШКИ І НИРКИ — ОЧИЩУЄ КРОВ — ЩО Є НАЙВАЖНІЩОЮ РІЧЮ ДЛЯ ВІДЗИСКАННЯ ЗДОРОВЛЯ З ВСЯКОЇ ХОЧБИ НАЙТЯЩОЇ І НАЙДОВШОЇ ХОРОБИ.

КОГО МУЧИТЬ БІЛЬ, ХТО ХОЧЕ ҐРУНТОВНО І В НЕДОВГІМ ЧАСІ ВІДЗИСКАТИ ЗДОРОВЛЄ І СИЛИ, БЕЗ ОГЛЯДУ, ЯК ДОВГО ЙОГО ХОРОБА ТРЕВАЄ І ЯК ВОНА ПРОЯВЛЯЄТЬСЯ — УЧИНИТЬ НАЙЛІПШЕ, КОЛИ БУДЕ УЖИВАТИ „МІЛЕРТОН".

СОТКИ ЛИСТІВ ПРИЗНАННЯ І ПОДЯКИ ВІД ЛЮДЕЙ, ЯКІ ЗАВДЯЧУЮТЬ ВИЗДОРОВЛЕННЄ НАШОМУ СРЕДСТВУ „МІЛЕРТОН".

НА ПИСЕМНЕ ЗАМОВЛЕННЄ ВИСИЛАЄМО НАЙМЕНЧЕ 2 ПАЧКИ.

В ЦІНІ 2 ДОЛЯРІВ ЗА 2 ПАЧКИ ВЖЕ Є ОПЛАЧЕНИЙ КОШТ ПЕРЕСИЛКИ.

ПРОСИМО АДРЕСУВАТИ ТАК:

MILLERTONE CO., 62 Beacon Street, Newark, N. J.

Кількамісячна хороба жолудка, рук і ніг довела мене до сего, що я попала вже в зневіру, бо ні ради докторів ні лікарства мені не помагали.

Від коли я зачала заживати Milertone, мій стан сейчас зачався поправляти і я чуюся вже цілком здорова.

JOSEPHA STACHURSKA
35 East 25 St., Bayonne, N. J.

Ваше знамените зілле „Мілертон" зробило з мене цілком нового чоловіка. Через дуже довгий час я хорував на внутрішні болі і на загальне ослабленне цілого організму.

Завдяки Вашому знаменитому средству я позбувся зовсім моеї тяжкої хороби.

С. БУЛЬКОВСЬКИЙ
45 Beecher & Hosley St. Newark, N. J.

Від трех літ я дуже терпів на болі в правім боці і в правій нозі.

Завдяки „Мілертонови" мої болі в короткім часі уступили і більше мене не мучать.

В. ХОМИЦЬКИЙ
389 — 16 Ave., Irvington, N. J.

Ваше знамените средство „Мілертон" буду рекомендовати всім знакомим, які чуються хорі, бо я завдячую йому свое виздоровленне з тяжких жіночих недомагань, на які я терпіла довгий час.

ВАЛЕРІЯ ЛАПЕНСЬКА
245 Middlesex St., Harrison, N. J.

Через довгий час я терпів на дивну хоробу. Тіло мое було повне всяких прищів, які дуже свербіли і мене зробили страшно нервовим. Лікарства і всякі масти не помагали.

Я позбувся сеї прикрої хороби доперва тоді, коли зачав уживати средство „Мілертон".

І. ВИСКОВСЬКИЙ
128 Bond St. Elizabeth, N. J.

Від 8 літ я вічно хорувала на болі голови і на жолудок. Я їздила навіть до Европи на курації, але нічо не помагало.

Від коли я зачала уживати зілле „Мілертон" всі мої болі уступили. Всім хорим людям поручаю се знамените средство.

МАРІЯ МУХА
108 Lowell St., Carteret, N. J.

Не маю слів похвали для знаменитого средства „Мілертон", якому завдячую цілковите виздоровленне.

Моя хороба була дуже тяжка — безнастанний біль голови і болі в середині, притім утрата влади в руках і ногах — так, що о власній силі я не могла ходити.

Тепер і слід не остався з моеї тяжкої недуги.

КАТЕРИНА ВАЛЬКЕВИЧ
922 Berzer St. Newark, N. J.

Мушу отверто признати, що ліпшого средства від Вашого „Мілертону" я не знаю.

Завдяки „Мілертонови" я позбувся прикрих болів голови, болів в лопатках і колення в боках, на які я занепадав від довшого часу.

Ваше знамените средство рекомендую кождому хорому.

АДОЛЬФ БУЧКОВСЬКИЙ
9 West Speedway Ave., Irvingotn, N. J.

Від 2 літ я терпіла на жолудок. Нічо мені не помагало, доперва Ваш знаменитий „Мілертон" привів мене назад до здоровля.

СУЗАННА ВІПАРЕНА
147 Leslie St. Newark, N. J.

Від 6 літ мене мучила тяжка жолудкова хороба і нервовий розстрій цілого організму.

Сотки ріжних средств мені не помагали.

Доперва Ваше знамените зілле „Мілертон" приніс мені відразу пільгу — і тепер по кількох тижнях я чуюся вже зовсім здорова.

ЙОСИФА СКОВРОНСЬКА
Plainfield, N. J.

Я заживаю „Millertone" і поручаю се знамените средство кождому терплячому, бо з власного мого і моеї фамілії досвіду я переконався, як воно дуже помічне в ріжних недомаганнях.

ІВАН БОЙЧУК,
69 Campfield Place, Irvington, N. J.

Всім хорим жінкам поручаю зілле „Мілертон", бо сему знаменитому средству завдячую виздоровленне з прикрих жіночих недомагань, на які я через довгий час терпіла.

БРОНІСЛАВА РОҐІНСЬКА
225 Warren St., Harrison, N. J.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ МІСТА НЮ ЙОРКУ І ОКЛИЦІ! ПОЗІР!
КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ! — СВІЙ ДО СВОГО!

ГРИГОРІЙ КОВЕРДОВИЧ, FURRIER

довголітний практик зі старого краю і в Америці.
98 ST. MARK'S PL. (E. 8. St., між 1. Евню і Евню А), NEW YORK, N. Y.

Роблені мною кожухи є по дуже умірковaній ціні. Крім цего старанно викінчені, так, як вимагає нинішна пора.

Рівнож переробляю старі кожухи на нові, модерні; фарбую на ріжні кольори, які хто хоче й любить, — і маю на складі готові до продажі від 100 дол. і більше.

Ласкаві замовлення прошу слати на повищу адресу. 211—

ВПРОСТ
BALTIC AMERICA LINE
ДО КРАЮ

BALTIC AMERICA ЛІНІЯ Є ОДИНОКА
ПРОСТА ЛІНІЯ МІЖ ДАНЦІҐОМ І АМЕРИКОЮ
яка оперує найбільшими, найпоспішнійшими і найвигіднійшими кораблями межи НЮ ЙОРКОМ І ДАНЦІҐОМ.
Поспішні і вигідні полученя залізничі можна дістати в ДАНЦІҐУ ДО МІСЦЯ ПРИЗНАЧЕННЯ.
Ціни як найнизчі. Знаменитий харч і обслуга. Орхестра, рухомі образки, ігри і всякого рода инші інтересні забави.
Українці навчилися з власного досвіду, що оплачується їхати до Рідного Краю нашою ПРОСТОЮ ЛІНІЄЮ без пересідання. Перепроваджуванием і переношенном багажу, умучуючим подорожуванием залізничим і малими кораблями, те все оминете, коли подорожуєте нашою Лінією.

АМЕРИКАНСЬКІ ДОЛЯРИ ДО СОВІТСЬКОГО СОЮЗА
каблем або почтою.
Скора і точна ПЕРЕСИЛКА американських долярів до всіх частей Совітської Републики
ҐАРАНТОВАНА
ДОМАГАЙТЕСЯ всегда ПЕРЕСИЛКИ ЧЕРЕЗ БАЛТІЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКУ ЛІНІЮ коли шлете гроші.
Голосіться до місцевих аґентів або
BALTIC AMERICA LINE
8-10 BRIDGE STREET, NEW YORK, N. Y.
315 SO. DEARBORN STREET, CHICAGO, ILL.
UNION TRUST BUILDING, PITTSBURGH, PA.
110 STATE STREET, BOSTON, MASS.

БАНКИТИР УМЕР

Комедія з сільського життя на три дії.
Виступае в сій штуці 14 осіб. — Ціна 35 центів.
"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O Box 346) JERSEY CITY, N. J

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА.

„ГАЙДАМАЦЬКИЙ БУНТ."

—o—

Свого часу розписувалася польська преса про бунт „гайдамаків" у Марковій коло Підгаєць. В часі обходу 3. мая ц. р. згоріла стодола польського священика і хтось поломив тріюмфальні брами та зірвав орла з хреста. За цими подіями пішла між українськими селянами хвиля ревізій, які не дали ніякого висліду. В дні 4. серпня ц. р. хтось підпалив у цім же селі оборіг Поляка Шимка Корчана (тайного агента в селі). На другий день у селі зявилася поліція і перевела ревізії в селян П. Канюка, І. Сиваника, Н. Королевича і Николи Сиваника. При ревізії не знайдено нічого. Зате поліція видала наказ збільшити нічну варту до 20 осіб і держати що ночі пару коней зі сикавкою на поготівлі. Поліція пішла і в селі було спокійно, аж поки місцеві Поляки не влаштували свята „Цуду над Віслов" в дні 17. серпня ц. р. При посвячуванню памятника „стшельци" співали „Роту". В тойже час українська молодь приготовлялася в читальні „Просвіти" до сценічної вистави і читальняна орхестра почала грати „Ми Гайдамаки" та инші пісні. Тоді постерункові з Завалова влетіли до читальні, повидирали з рук музикантів інструменти і повели музикантів до громадського уряду. Притому побили „стшельци" кількох хлопців. В уряді громадськім списано з музикантами протокол і забрано їм інструменти. Небаром потім переходив коло посвяченого „помніка" один місцевий хлопець, Павло Семак. За те, що він не скинув шапки перед памятником, скочили на нього постерункові і почали його бити. Побиті цього дня К. Заяць, Гр. Сараба, М. Митанчук, Н. Сабада і П. Кварценюк протестували проти побиття перед комісарем з Підгаєць. Дістали відповідь, що їх ще замало били. Сценічну виставу, яка мала відбутися того дня, заборонено.

—o—

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПАРОХІЯ св. Івана Хрестителя в Maizeville, Panna., пошукує фахового дякоучителя, котрий може провадити хор, школу парохіяльну і уляджувати представлення. Місце до обняття від 28 вересня 1930 р. Інтересуючих проситься голоситись в неділю, 28 вересня на Службу Божу на пробу. Платня після умови. St. John's Gr.-Cath. Church, Box 34, Mahanoy Plane, Pa. 223-5

УКРАЇНСЬКІ НОТИ ДЛЯ КОЖДНОЇ ХАТИ.

НА СКРИПКУ:

128 Пісень і танців, зладив Комишевацький $2.00
56 Міжнародних танців 1.00

На скрипку з пяном. Пяно осльо.

201 Пісень і танців зі словами в гарній оправі 2.50
Українські народні мельодії на пяно зі словами (38), В. Барвінського 1.00
На хор: Слава Вкраїні, Україно і Їхав стрілець на війноньку, М. Гайворонського 30

Родичі! Коли Ваша дитина не учиться добре музики, купіть їй українські пісні. Побачите заохоту. 221-
SURMA, 103 Ave. A., New York City.

DR. M. SMITH
переніс свій офіс під число 9 LIVINGSTON PLACE, NEW YORK CITY
pir 16th Street (ч. 318 East)
напроти нового шпиталю межи 1st Ave. і Stuyvesant Park.
Telephone: Stuyvesant 5760.

Dr. SIMON BLOOM,
Специяліст від ушей, носа і горла.
1530 SHERIDAN AVE., NEW YORK
Near Mt. Eden Avenue.
Години офісові: 9—11 рано.
Телефон: Davenport 0697.
83 EAST 7th ST., NEW YORK, N. Y.
Години офісові: 1-2 пополуд., 6-7.30 веч.
Телефон: Orchard 2949.

ПРОДАЄ ДОМИ в місті НЮ ЙОРКУ і околиці
Українська Фірма
С. ФЕСОЛОВИЧА І М. КОБЗІСТОГО
EXCHANGE REALTY CO.,
41 East 7th St., New York City
Tel. Orchard 9677. 16

ЗАМІНЮЮ доми, фарми, лоти, готелі, гараджі і взагалі ріжного рода бизнеси, на що Ви би тільки не хотіли, я все маю. Коли Ваша власність знаходиться не дальше як 200 миль від Филаделфії, так я Вам можу обслужити; не робить ріжниці чи то Пенсилвенія, Ню Джерзи чи Ню Йорк стейт. Подайте мені Ваші інформації і жадання в першому листі, а я до Вас зараз прибуду. 125-
WALTER KOSTETSKI,
11 Gifford Ave., Jersey City, N. J.

ЖІНКИ! При здержаних, неправильних і болісних періодах уживайте мого ліку Леско. — Ціна $3.00. Пишіть в своїй рідній мові до: 198—
Mrs. GRETA LESKOVAR,
507 E. 73rd Street, New York, N. Y.

Слабі Нерви и Органи.

Єсли Ви маете слабі нерви й органи, єсли встаете рано умучені й знесилені по цілонічнім бідним спанню, єсли маете слабі нирки, малий апетит і тяжко вам стравити то, що їсьте, берітъ Нуга-Тон лиш через кілька днів а зауважите чудове улучшення вашого здоровля.

Нуга-Тон чистить тіло з отруйних матерій, які спричиняють біднe здоровля, слабі нерви й утрату сили. Він перемагае запір, спричиняе реґулярний рух кишок і збільшае скількість крови, як дае здоровля.

Нуга-Тон дав добре здоровля й кріпку силу тисячам мущин і жінок, коли инші медицини не помогли. Спробуйте Нуга-Тон напевно. Ви можете купити його в кождій аптиці. Єсли ваш аптикар не мае його, то попросіть, щоби замовив трохи для вас від свого гуртовщика.

Fhone: Brunswick 7187.
АДВОКАТ
Б. ПЕЛЕХОВИЧ
2300 WEST CHICAGO AVE., CHICAGO, ILL.
Практикуе у всіх судах, займаеться перегляданнем абстрактів; виготовляе контракти купна і продажі; перепроваджуе спадкові справи; полагоджуе старокраеві, патентові і прочі справи. 191—

ЛІКАРСТВО ЩО НІКОЛИ НЕ РОЗЧАРОВУЄ

"Нові і Уліпшені Gold Medal Haarlem Oil Капсульки," славний лік на недомагання нирок, печінки, міхуря і кишок. Легке і приемне. В них є цілющі прикмети, що стали популярними ще з року 1696. Вам треба звільнити своє тіло з отруй. Треба скріпити організм і зділати його здатним. В кожній аптиці; в 3 величинах. Дивіться за назвою "Gold Medal" на кожнім пуделку.

NEW AND IMPROVED GOLD MEDAL HAARLEM OIL CAPSULES

НАЙЛУЧШИЙ ПРИЯТЕЛЬ — ДОБРА КНИЖКА — ВЖЕ ВИЙШОВ НОВИЙ
ЦІННИК КНИЖОК
КНИГАРНІ „СВОБОДИ" РІЖНОГО ЗМІСТУ.
ВИСИЛАЄТЬСЯ ЙОГО ЗА НАДІСЛАННЄМ 2-ЦЕНТОВОЇ МАРКИ НА ОПЛАТУ ПЕРЕСИЛКИ.
„SVOBODA"
81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ПОЗІР! ПАНОВЕ УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБОВІ — ПОЗІР!

NEWARK, поверх пів міліонове місто, в якім є сім до вісім тисяч Українців, належачих до ріжних церков і до ріжних громад, не має досі свого українського правдивого ундертакера.

Тут є одні праперти, які дуже надаються для Ундертакера і які дуже легко можна набути. Є се великі праперти, поверх три лоти, бо 78 ф. широкі, а 100 ф. довгі, положені на гарнім корнери, малий оден блак від головної бизнесової улиці Springfield Ave. На лотах є три-поверховий, великий дім, деревляний, але дуже сильно збудований, бо то німецька будова. На долині може бути офіс, велика каплиця з осібним входом і робітні. На другім поверсі пять великих румів до мешкання і на третім поверсі пять румів. В домі ґаз, електрика і дуже добрий бойлер, який огріває цілий дім. Коло дому наоколо велике подвіре (з двох сторін від двох улиць вхід), на якім можна поставити з 15 ґараджів, за які можна дістати і по 12 дол. місячно, бо то майже в середині міста.

Услівя набуття дуже приступні, бо потреба лиш кілька тисяч готівки, а решта на довші літа приватний морґіч.

Праперти є положені недалеко шість церков, а то укр. гр.-католицька, укр. православна, укр. пресвітерська, римо-кат. словацький костел, німецький і польський. Дальше є угро-руська і російська церков. А що також дуже важне, що дуже близько містовий шпиталь (City Hospital). Се буде одно з найгарніших місць для ундертакера в Нюарку.

По близші інформації прошу ласкаво звернутися особисто або листовно до: 225,8,30
Rev. J. CZAPLYNSKY,
26 Morton Street, Newark, N. J.

ФАРМА ДО РЕНТУ.

20 акрів орної землі, в тім часть ліса, дім 4 кімнати, добре збудований, в домі вода, ґаз і електрика. Фарма при стейтовій дорозі поміж HACKENSACK, PATERSON і PASSAIC. Голоситися до: 225-6
Й. ХАРКО,
115 LINCOLN PL., GARFIELD, N. J.

famous the world over
Pinaud's Shampoo
Leaves your hair lustrous, healthy, and not too dry!
At your favorite store — or send for free sample to Pinaud, Dept. M, 220 E. 21 St., New York.

ПАТЕНТИ

BRYANT AND LOWRY
Registered Patent Attorneys,
310 VICTOR BUILDING, WASHINGTON, D. C.
Пишіть по Описи і Шкіци та гарно ілюстровану Патентову Книжку. Обі висилаемо, на жаданне, даром. Напишіть також над яким винаходом працюете тепер і пришліть нам шкіц і опис до переглянення, щоби забезпечити ваші права сейчас.
Найбільші признання, умірковані ціни, скора обслуга, понад 25 літ практики. На ваші запити відповідаемо даром.

АКУШЕРКА Й ДОКТОР
ПОРАДИ І ПОМІЧ.
B. E. SMALL, SHMULENSON,
Neptune House, 3001 W. 29th St., cor. Surf Ave., Apt. 4-A, Coney Island, N. Y. Tel. Mayflower 4110

ПЕРШИЙ УКР. ПОГРЕБОВИЙ ЗАКЛАД В НЮАРКУ І НА ОКОЛИЦЮ
Ми робимо гарні похорони
ПО $150
Без ріжниці як далекі позамісцевости, кличте нас:
Офіс: 485 AVON AVENUE
Phone: Terrace 8882, або Waverly 1636, Newark, N. J.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
128 E. 7th STREET, NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568

СТЕФАН І. ЄВУСЯК
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга чесна і дешева. Достарчується автомобіл на весіля, хрестини і другі оказії. Удавайтесь до свого!
ОФІСИ:
77 Morris St., Jersey City, N. J.
Tel. Montgomery 1745
34 E. 25th St., Bayonne, N. J.
Telephone 540